

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
ВАСПИТНИ РАД У ОДЈЕЉЕЊСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ОСМИ	1	36
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цјеловит развој ученичких потенцијала кроз унапређивање и учвршћивање социјалних вјештина и способности адаптивног и позитивног понашања. ✓ Развијање сигурности и самосвјесности у успостављању конструктивних интерперсоналних односа са вршњацима и одраслима. ✓ Усвајање нових знања, искустава и информација која ће ученицима омогућити потпуније, активније и равноправније укључивање у живот њихове друштвене средине и школе. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Укључивање у активно и равноправно учешће у раду одјељењске заједнице, те указивање на важност демократског одлучивања на нивоу колектива. - Упознавање са појмом адолесценције и промјенама карактеристичним за овај животни период. - Развијање самопоуздања, самопоштовања и поштовања према другима. - Боље разумијевање властитих осјећаја и расположења и њиховог утицаја на понашање. - Развој емпатичности, толеранције и међусобног поштовања. - Унапређивање комуникацијских вјештина и развијање свијести о значају активног слушања. - Подстицање ученика да препознају и поштују међусобне разлике. - Усмјеравање развоја у складу са поштовањем моралних, друштвених и значајних животних вриједности. - Пружање помоћи ученицима да разумију свијет око себе. - Упознавање са свијетом занимања, предузетништвом и нивоима образовања, те афирмација стручних занимања и заната. - Развијање свијести о властитим правима и правима других, као и обавезама које прозилазе из њих. - Развијање вјештина ненасилне комуникације и свијести о значају поштовања моралних вриједности. - Развој здравих животних навика, унапређивање физичког и менталног здравља. - Превенција болести зависности. - Упознавање ученика са посљедицама конзумирања опојних средстава и „токсикоманије без дрога“ на физичко и ментално здравље човјека. - Упознавање ученика са опасностима на друштвеним мрежама и интернету. - Развијање интересовања код ученика за еколошке акције и давање личног доприноса очувању животне средине. - Подстицање друштвене одговорности и развоја радно-акционих компетенција. - Укључивање ученика у различите хуманитарне и волонтерске активности. 		

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Организација одјељењског колектива	1
2.	Адолесценција и вјештине комуникације	10
3.	Професионално информисање	2
4.	Права и обавезе	2
5.	Животне вриједности	4
6.	Здравствено васпитање	2
7.	Превенција болести зависности	5
8.	Екологија	6
9.	Слободне теме	4

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1 : Организација одјељењског колектива (1 час)

Посебни циљ:

Укључивање у активно и равноправно учешће ученика у раду одјељењске заједнице, те указивање на важност демократског одлучивања на нивоу колектива.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> - учествује у демократском бирању руководства одјељењске заједнице; - предлаже активности/садржаје за теме по избору; - предлаже правила важна за функционисање одјељењске заједнице. 	<ul style="list-style-type: none"> • Избори у одјељењу. • Програм рада одјељењске заједнице. • Наша правила.

Наставна тема 2 : Адолесценција и вјештине комуникација (10 часова)

Посебни циљеви:

Упознавање ученика са појмом адолесценције и промјенама карактеристичним за овај животни период.

Развијање самопоуздања, самопоштовања и поштовања према другима.

Боље разумијевање властитих осјећаја и расположења и њиховог утицај на понашање.

Развој емпатиčnosti, толеранције и међусобног поштовања.

Унапређивање комуникацијских вјештина и развијање свијести о значају активног слушања.

Подстицање ученика да препознају и поштују међусобне разлике.

Усмјеравање развоја у складу са поштовањем моралних, друштвених и значајних животних вриједности.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> - објашњава појам адолесценција и уочава шта адолесценти имају заједничко (препознаје сличности у укусима, интересовањима и хобијима); 	<ul style="list-style-type: none"> • Адолесценција – доба сазријевања. • Какви смо ми тинејџери? • Градимо самопоуздање, самопоштовање, поштовање и вјештине

<ul style="list-style-type: none"> - наводи позитивне животне вриједности, како их те вриједности могу усмјерити као адолесценте суочене са изборима и изазовима на путу одрастања; - показује самопоуздање, самопоштовање и поштовање, тако што препознаје сопствене вјештине и способности; - описује појам асертивности и асертивно понашање (користи своја права, износи своје гледиште, изражава своја осјећања и мишљење, тражи оно што жели, уважава мишљење других, каже НЕ неприхватљивим облицима понашања...); - испољава своја осјећања на прихватљив начин; - препознаје и контролише бијес/љутњу и теже облике њиховог испољавања; - активно слуша и исказује разумијевање за потребе и осјећаје других ; - учи начине избјегавања негативних активности са вршњацима; - наводи различите улоге у односима између дјеце и родитеља; - разумије значај комуникације и његовања позитивне породичне климе. 	<p>комуникације.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моје снаге и вјештине. • „Заузми се за себе“. • Асертивност -асертивно понашање. • Игра препознавања, прихватања и управљања осјећајима и понашањем. • Саосјећање (емпатија) са другима. • Вјежбе активног слушања. • Заједничке активности са вршњацима, „Шта је добро а шта лоше“? • Моја породица. • „Комуникација у породици“. • Поштовање различитости: „Поштујмо разлике међу људима“. • Породичне вриједности.
---	--

Наставна тема 3 : Професионално информисање (2 часа)

Посебни циљеви:

Пружање помоћи ученицима да разумију свијет око себе.

Упознавање са свијетом занимања, предузетништвом и нивоима образовања, те афирмација стручних занимања и заната

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје различита занимања и може да их повеже са примјерима различитих послова; - наводи захтјеве различитих занимања и образовних профила; - разликује занимање од стручне спреме; - уочава разлику у нивоима образовања. 	<ul style="list-style-type: none"> • „Свијет занимања“ • Које вјештине захтијева одређено занимање? • Школска спрема и занимања.

Наставна тема 4 : Права и обавезе (2 часа)

Посебни циљеви:

Развијање свијести о властитим правима и правима других, као и обавезама које прозилазе из њих.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује права која су њему посебно важна и објашњава зашто; - даје примјере повезаности између права и обавеза; - наводи важност неутрожавања права других; - учествује у предлагању активности за обиљежавање Међународног дана дјечијих права. 	<ul style="list-style-type: none"> • Моја права • Конвенција о дјечијим правима– свако право подразумијева и одређену одговорност. • Темељна људска права • Међународни дан дјечијих права - 20. новембар

Наставна тема 5 : Животне вриједности (4 часа)

Посебни циљ:

Развијање вјештина ненасилне комуникације и свијести о значају поштовања моралних вриједности.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи примјере различитих облика насиља; - зна особе којима треба пријавити насиље; - описује значај сарадње и заједништва за постизање успјеха појединца и групе; - објашњава значај подршке групе у остваривању индивидуалних циљева; - разумије важност међусобног повјерења у групи; - идентификује и примјењује здраве односе у групи; - примјењује основне вјештине мирног рјешавања конфликта; 	<ul style="list-style-type: none"> • Насиље и вршњачко насиље међу дјецом. • Протокол поступања код насиља • „Учини шта можеш“. • Заједничко дјеловање код појаве насиља. • „Стратегија сарадње у рјешавању сукоба“. • „Ко ме највише вјерујем“? • Изградња групног повјерења. • Ненасилно рјешавање конфликта, управљање конфликтима

Наставна тема 6 : Здравствено васпитање (2 часа)

Посебни циљ:

Развој здравих животних навика, унапређивање физичког и менталног здравља.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи како и на које начине треба да чувамо здравље; - објашњава како спорт доприноси здрављу; - схвата значај редовне физичке активности за правилан развој (тјелесни и ментални); - објашњава како начин исхране утиче на здравље; - објашњава и примињује правила здраве 	<ul style="list-style-type: none"> • Значај физичке активности и менталног здравља. • „У здравом тијелу здрав дух“. • Здрава исхрана.

исхране;	
Наставна тема 7 : Превенција болести зависности (5 часова)	
Посебни циљеви: Превенција болести зависности. Упознавање ученика са посљедицама конзумирања опојних средстава и „токсикоманије без дрога“ на физичко и ментално здравље човјека. Упознавање са опасностима на друштвеним мрежама и интернету. Развој здравих животних навика, унапређивање физичког и менталног здравља.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава појам зависност, те препознаје и наводи показатеље зависности; - описује које се сусптанце сматрају дрогама и зашто представљају проблем и опасност за појединца и друштво; - набраја штетна дејства алкохола и других дрога на организам; - наводи неке од посљедица узимања опасних супстанци на физичко и ментално здравље; - уочава да је клађење/коцкање болест зависности, као и свака друга зависност, која има негативне посљедице и на појединца и на његову породицу; - препознаје када забава прелази у зависност и зна да се може развити зависност од компјутерских игрица и друштвених мрежа; - наводи здраве животне изборе; - учествује у обиљежавању значајних датума за превенцију здравља; 	<ul style="list-style-type: none"> • Болести зависности. • Шта све изазива зависност? • Здравствени ризици употребе алкохола и дрога: „Алкохол и друге дроге“. • Опасности и посљедице употребе наркотика, алкохола и других опојних средстава. • Зависности савременог доба (коцкање/клађење, зависност од компјутерских игрица, друштвених мрежа). • Зависност од употребе интернета (пасивно кориштење дигитилане технологије). • Правимо здраве изборе. • Циљеви здравог живота: • Обиљежавање значајних датума везаних за превенцију здравља : (20.03. Свјетски дан оралног здравља. 01.04. Свјетски дан борбе против алкохолизма, 31.05. Свјетски дан без дуванског дима, 10.10. Свјетски дан менталног здравља...).
Наставна тема 8 : Екологија (6 часова)	
Посебни циљеви: Развијање интересовања код ученика за еколошке акције и давање личног доприноса очувању животне средине. Подстицање друштвене одговорности и развоја радно-акционих компетенција.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествује у предлагању и осмишљавању еколошке активности/пројекта свог одјелења који ће допринијети очувању животне средине у непосредном окружењу; - предлаже заједнички план активности; 	<ul style="list-style-type: none"> • Осмишљавање активности/ пројекта из екологије; • Прављење плана и циљева еколошке активности. избор проблема • Реализација конкретног пројекта,

<ul style="list-style-type: none"> - учествује у реализацији планираних активности; - прати етапе реализације пројектних активности; - процијењује ефекте реализованих активности у окружењу; 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа постигнутих резултата (шта смо учинили, на који начин смо допринијели очувању животне средине, шта смо научили).
<p align="center">Наставна тема 9 : Слободне теме (4 часа)</p>	
<p>Посебни циљ: Укључивање ученика у различите хуманитарне и волонтерске активности.</p>	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје опасне ситуацију и/или појаву и објасни због чега је она важна; - наводи начине безбједног понашања током одређене ситуације/појаве; - учествује у пару, групи или као појединац на разним конкурсима, позивима и дебатама; - демобнстрира практична знања и вјештине за наведене активности; (учешће на/у конкурсима, пројектима, дебатама...); - наводи теме које га занимају и демократски партиципира у избору заједничке теме; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ситуације и појаве времена у коме живимо (земљотреси, пандемије, поплаве...). • Коришћење ресурса на локалном, републичком и државном нивоу (учествовање ученика на јавним позивима, конкурсима у пројектима, радионицама, дебатама). • Теме које нас занимају (љубав, сексуалност, пубертет, идоли младих, како да..?). • Гост на часу ВРОЗ-а (неко из локалне заједнице, педагог, психолог, родитељ, неко из средње школе, са факултета, неко ко има занимљиво занимање и слично).
<p align="center">КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА</p>	
<p>Наставни програм за васпитни рад у одјељењској заједници у осмом разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Познавање природе; Познавање друштва; Ликовна култура, Музичка култура, Основе информатике и Физичко и здравствено васпитање.</p>	
<p align="center">НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА</p>	
<p>Програм васпитног рада у одјељењској заједници за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања у осмом разреду тематски је усклађен са редовним наставним програмом ВРОЗ-а, који обухвата четири наставне области: Култура живљења, Дјечија права и одговорности, Здрави стилови живота и Теме по избору / Слободне теме. Наставне области у осмом разреду се настављају на исте наставне области из претходног разреда, али се очекивани исходи усложњавају, знања проширују и продубљују по принципу концентричних кругова. Садржаји (теме и појмови) овог програма прате програмске садржаје за ученике типичног развоја уз присутну значајну разлику у циљевима и исходима учења. Циљеви и исходи учења су дефинисани у складу са карактеристикама и специфичностима ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања. Исходи учења су конкретизовани и изражени у терминима дјечијег понашања. Они представљају све оно што ученик зна, умије и може да уради, или ће моћи да уради и које вриједности и ставове усваја.</p> <p>У оквиру сваке од наведених области програмом су понуђене теме и програмски садржаји који су</p>	

прилагођени за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања. Наставне области и теме су релативно аутономне, јер неке од тема могу се интегрисати или обрађивати у корелацији са другим наставним садржајима/темама. Редослијед навођења садржаја у оквиру одређених области и тема у наставном програму Васпитни рад у одјељењској заједници за 8.разред основне школе није обавезујући редослијед реализације наведених области, тема и садржаја. Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер постизање дефинисаних исхода учења, могуће је и кориштењем садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика. То значи да неки понуђени садржаји неће бити реализовани или ће неки садржаји бити замијењени сличним садржајима које одаберу одјељењски старјешина и/или ученици. Подразумијева се крајње флексибилан приступ који даје могућност измјене редосљета реализације предложених тема, понуђеног броја часова и различитих модела рада. Одјељењски старјешина ће у сарадњи са ученицима осмишљавати активности, координирати рад међу ученицима и давати им јасна упутства за рад. Имајући у виду развојне специфичности ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања, дио ученика ће предвиђене исходе моћи остварити само уз већу или мању помоћ наставника и /или других ученика из одјељења. Васпитна улога одјељењског старјешине је да подстиче ученике на разумијевање различитости, помагање и сарадњу, чиме ће значајно допринијети стварању одјељењске заједнице као колектива у којем ће се сви ученици осјећати прихваћено. На овом узрасту ученици често мијењају понашање услјед наступајућих пубертетских промјена. Васпитна улога одјељењског старјешине се огледа и у његовом континуираном праћењу раста и развоја ученика, њихових понашања, откривања узрока неприхватљивих облика понашања, као и идентификовања изазова са којима се ученици сусрећу. Сарадња са породицом је важна због усклађеног дјеловања на усмјеравање и моделовање ученичких понашања.

Препоручује се кориштење модела интерактивне наставе, те радионичког начина рада који ће наставу учинити занимљивијом, динамичнијом и допринијети позитивној атмосфери одјељења. Садржаје учења треба повезивати са свакодневним животом ради успјешније социјализације и трајности знања ученика.

Наставни програм ВРОЗ-а реализује се током 36 наставних седмица, по правилу, са по једним часом седмично. У посебним ситуацијама, а када је потребно више времена за реализацију одређених садржаја, те када је планирана реализација изван учионичког простора могуће је кориштење тзв. двочаса/блок часа, што се посебно планира и евидентира.